

Міністерство освіти і науки України
Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Сертифікована програма
«Охорона пам'яток історії та культури»

Ізмаїл – 2018

1. Характеристика сертифікованої програми

Рівень вищої освіти:

Перший

Освітній ступінь:

Бакалавр

Галузь знань

01 Освіта / Педагогіка

03 Гуманітарні науки

24 Сфера обслуговування

Спеціальність:

014 Середня освіта (014.03 Історія)

032 Історія та археологія

242 Туризм

Мета сертифікованої програми:

В умовах переходу України до ринкової економіки система охорони пам'яток історії та культури потребує фахівців, які на державному або громадському рівні здатні вирішувати практичні проблеми щодо виявлення, вивчення, класифікації, реєстрації, належного утримання й використання пам'яток історії та культури.

Сертифікована програма «Охорона пам'яток історії та культури» призначена для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Історія) та 242 Туризм денної форми навчання з **метою** вивчення охорони пам'яток історії та культури як комплексу заходів, що здійснюються для захисту і збереження об'єктів історико-культурної спадщини, історичного середовища в цілому; засвоєння визначення класифікації, критеріїв оцінки пам'яток історії та культури; ознайомлення з науковою літературою, законами, нормативними актами щодо правової охорони пам'яток історії та культури; розкриття сутності, предмету, основних напрямів пам'яткознавства, яке покликане слугувати відродженню історичної пам'яті, збереженню національних пам'яток історії та культури.

Програмні компетентності та результати навчання:

компетентності:

- 1) здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями у галузі охорони пам'яток історії та культури;
- 2) здатність володіти категоріально-понятійним апаратом щодо захисту і збереження об'єктів історико-культурної спадщини, історичного середовища в цілому;
- 3) здатність до пошуку, класифікації та характеристики історичних джерел різного походження;

- 4) здатність до виявлення, опрацювання та охорони матеріальної і нематеріальної культурної спадщини;
- 5) здатність до збереження історико-культурної спадщини України;
- 6) здатність здійснювати відбір і прийняття на збереження пам'яток історії та культури у відповідності до нормативів;
- 7) вміння розробляти рекомендації щодо збалансованого використання пам'яток історії та культури у туристичній діяльності;
- 8) здатність давати оцінку історико-культурному потенціалу регіону на основі наявних пам'яток історії та культури;
- 9) здатність формувати високу історичну й громадянську свідомість, національну гідність та історичну національну пам'ять.

результати навчання:

- 1) вміти, використовуючи наукову літературу та джерела щодо охорони і збереження пам'яток історії та культури України на сучасному етапі, давати визначення, класифікацію і критерії оцінки пам'яток історії та культури;
- 2) знати правила обліку об'єктів культурної спадщини, особливості внесення їх до Державного реєстру культурного надбання та Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;
- 3) вміти відбирати, обліковувати, реєструвати, фіксувати і правильно оцінювати пам'ятки історії та культури, вірно робити припущення щодо причин втрати пам'яток;
- 4) вміти робити порівняльний аналіз стану пам'яток історії та культури в контексті давності й сьогодення;
- 5) грамотно формулювати й висловлювати ідеї та проекти з питань популяризації та охорони пам'яток;
- 6) організувати процес зв'язків органів місцевого самоврядування з територіальними громадами, приватними особами щодо охорони, збереження та розвитку культурної спадщини.

Термін вивчення сертифікованої програми:

3 роки

Загальний обсяг сертифікованої програми:

24 кредити ЄКТС

Керівник програми:

викладач кафедри української і всесвітньої історії та культури,
к.і.н. Башли Маргарита Іванівна

Вимоги до отримання сертифікату:

Успішне складання заліків з усіх дисциплін сертифікованої програми

2. Перелік дисциплін сертифікованої програми

Шифр дисципліни	Назва дисципліни	Кафедра, що забезпечує викладання	Кількість кредитів / годин	Семестри, в яких планується вивчення
СП 1	Пам'яткознавство	Кафедра української і всесвітньої історії та культури	4 / 120	3
СП 2	Історико-культурна спадщина України	Кафедра української і всесвітньої історії та культури	4 / 120	4
СП 3	Національні культові споруди України	Кафедра української і всесвітньої історії та культури	4 / 120	5
СП 4	Музеї України в системі охорони і збереження пам'яток історії та культури	Кафедра української і всесвітньої історії та культури	4 / 120	6
СП 5	Правові засади та державне управління сферою охорони історико- культурної спадщини	Кафедра української і всесвітньої історії та культури	4 / 120	7
СП 6	Формування українського історичного середовища	Кафедра української і всесвітньої історії та культури	4 / 120	8

3. Анотації дисциплін сертифікованої програми

Шифр	Назва дисципліни	Загальний обсяг		Кількість годин відведених на				Форма підсумкового контролю	ШБ розробника, науковий ступінь, вчене звання
		годин	кредитів	лекції	семінарські	практичні	Самостійну роботу		
СП 1	Пам'яткознавство	120	4	20	28	-	72	залік	Башли М.І., кандидат історичних наук
				48					

Завдання: забезпечення формування у студентів знання про пам'яткознавство України як наукову дисципліну, розгляд теоретичних основ пам'яткознавства, історії та практики українського пам'яткознавства; сприяння засвоєнню студентами теоретичного інструментарію пам'яткознавства, вироблення у них вміння застосовувати його на практиці, як вагомої умови піднесення ефективності роботи щодо вивчення, збереження й охорони культурної спадщини.

Результати навчання:

знати: джерельну базу пам'яткознавства України; еволюцію концептуальних підходів до основних понять дисципліни; термінологію дисципліни; класифікацію пам'яток; історію пам'яткознавства України; характер діяльності пам'яткознавчих осередків; технічні аспекти охорони пам'яток тощо.

вміти: володіти термінологічним апаратом дисципліни; користуватись джерелами пам'яткознавства; класифікувати пам'ятки; користуватись пам'яткоохороною документацією; застосовувати знання з курсу на практиці для вивчення, збереження і охорони пам'яток.

Тематика занять:

Теоретичні основи пам'яткознавства. Пам'ятки як джерело інформації. Загальні принципи класифікації пам'ятників. Історія та практика українського пам'яткознавства. Пам'яткоохоронна діяльність ЮНЕСКО. Робота Міжнародної ради з питань пам'яток і визначних місць (ICOMOS), Міжнародного центру досліджень у галузі консервації й реставрації культурних цінностей (ІККРОМ), Міжнародної ради музеїв (ICOM) у сфері пам'яткознавства. Визначні пам'ятки України, включені до Реєстру всесвітньої культурної і природної спадщини. Музеї, бібліотеки та архіви в системі пам'яткознавчих досліджень. Історія та діяльність Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Основні напрями роботи та перспективи Науково-дослідного інституту пам'яткоохоронних досліджень Міністерства культури і туризму України. Структура та напрями діяльності Центру пам'яткознавства.

Пререквізит: Музеєзнавство.

Кореквізит: Туристичне краєзнавство.

Шифр	Назва дисципліни	Загальний обсяг		Кількість годин відведених на				Форма підсумкового контролю	ПІБ розробника, науковий ступінь, вчене звання
		годин	кредитів	лекції	семінарські	практичні	Самостійну роботу	залік	
СП 2	Історико-культурна спадщина України	120	4	20	28	-	72		Дізанова А.В., кандидат історичних наук, доцент
				48					

Завдання: ознайомити студентів з історико-культурною спадщиною України та рідного краю; прищепити розуміння необхідності дбайливого ставлення до історико-культурних надбань, уміння використовувати отримані знання в суспільній і професійній сферах діяльності.

Результати навчання:

знати: поняття «історико-культурна спадщина», «історико-культурний каркас країни та регіону»; основні пам'ятки культури, що утворюють Всесвітню спадщину та занесені до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО; географічний розподіл пам'яток; об'єкти природної та історико-культурної спадщини України, її регіональні особливості;

вміти: здійснювати оцінку історико-культурної спадщини території; розробляти рекомендації щодо збалансованого використання спадщини у туристичній галузі; давати оцінку історико-культурному потенціалу території на основі наявних об'єктів спадщини.

Тематика занять: Історико-культурна спадщина України: суть, значення, особливості. Історико-культурні пам'ятки України. Державний реєстр нерухомих пам'яток України. Охорона, збереження, відновлення та використання історико-культурної спадщини. Історико-культурна спадщина як особливий ресурс України та її регіонів. Історико-культурні території. Поняття історико-культурного каркасу країни та регіону. Структурні елементи історико-культурного каркасу. Стратегія розвитку і збереження історико-культурної спадщини в Україні і світі. Регіональні особливості історико-культурної спадщини.

Пререквізит: Історичне краєзнавство. Музеєзнавство.

Кореквізит: Пам'яткознавства.

Шифр	Назва дисципліни	Загальний обсяг		Кількість годин відведених на				Форма підсумкового контролю	ПІБ розробника, науковий ступінь, вчене звання
		годин	кредитів	лекції	семінарські	практичні	Самостійну роботу		
СП 3	Національні культові споруди України	120	4	20	28	-	72	залік	Гончарова Н.О., кандидат історичних наук, доцент
				48					

Завдання: ознайомлення студентів з основними об'єктами історико-культурної спадщини України, що є національними релігійними святинями.

Результати навчання:

знати: перелік основних національних культових споруд України; історію заснування та діяльності храмів, церков, монастирів та інших історико-культурних об'єктів, що є національними релігійними святинями України; географію їх розташування та особливості існування на сучасному етапі; сучасний рівень популяризації національних релігійних святинь України;

вміти: схарактеризувати історію храмів, церков, монастирів та інших історико-культурних об'єктів, що є національними культовими спорудами України, визначати їх значення в духовному розвитку українського народу, аналізувати туристично-рекреаційний потенціал окремих релігійних пам'яток.

Тематика занять: Історія виникнення храмів, церков, монастирів та інших історико-культурних об'єктів, що є національними релігійними святинями України. Сучасний стан національних релігійних святинь України. Географія розташування та особливості окремих національних релігійних святинь України. Перспективи розвитку храмів, церков, монастирів у якості туристичних об'єктів. Роль та значення національних релігійних святинь України.

Пререквізит: Історія України, Історія релігій.

Кореквізит: Географія туризму, Організація краєзнавчо-туристичної діяльності.

Шифр	Назва дисципліни	Загальний обсяг		Кількість годин відведених на				Форма підсумкового контролю	ПІБ розробника, науковий ступінь, вчене звання
		годин	кредитів	лекції	семінарські	практичні	Самостійну роботу		
СП 4	Музеї України в системі охорони і збереження пам'яток історії та культури	120	4	20	28	-	72	залік	Башли М.І., кандидат історичних наук

Завдання: ознайомлення студентів з особливостями музеєзнавства як історичної дисципліни; вивчення основних понять курсу та фахової термінології; ознайомити студентів з зібраннями музеїв України, можливостями їх використання у навчально-виховному процесі, в системі охорони та збереження пам'яток історії та культури, туристичному бізнесі.

Результати навчання:

знати: принципи, методи, структуру музейної справи, завдання та етапи обліку музейних пам'яток; інформативність музейних фондів для вивчення пам'яток; особливості діяльності музеїв у справі обліку та збереження пам'яток; основи музейного менеджменту та маркетингу; можливості комерційної та фандрайзингової діяльності музеїв.

вміти: оперувати основною термінологією курсу; використовувати отримані знання при вивченні інших історичних наук; використовувати здобуті знання при проведенні експертизи наукової, історико-культурної та практичної цінності документів та музейних експонатів.

Тематика занять: Вступ до курсу. Специфіка музеїв: поєднання функцій. Типи і профілі музеїв. Науково-освітні (масові або публічні), науково-дослідні або академічні, навчальні музеї. Мережа історичних музеїв України на сучасному етапі. Державні краєзнавчі музеї. Мистецтвознавчі (художні), меморіальні, літературні, природничо-наукові, галузеві музеї. Етнографічні музеї та музеї «просто неба». Завдання з комплектування, збереження, збирання, вивчення і пропаганди пам'яток історії, матеріальної і духовної культури людини. Діяльність музеїв у справі обліку та збереження пам'яток. Інформативність музейних фондів для вивчення пам'яток. Головні проблеми пам'яток історії та культури на сучасному етапі. Регіональні аспекти пам'яткоохоронної справи в Україні (на прикладі Одещини).

Пререквізит: Музеєзнавство.

Кореквізит: Пам'яткознавство.

Шифр	Назва дисципліни	Загальний обсяг		Кількість годин відведених на				Форма підсумкового контролю	ПІБ розробника, науковий ступінь, вчене звання
		годин	кредитів	лекції	семінарські	практичні	Самостійну роботу		
СП 5	Правові засади та державне управління сферою охорони історико-культурної спадщини	120	4	20	28	-		залік	Метіль А.С., кандидат юридичних наук

Завдання: ознайомити студентів з науковою літературою, законами, нормативними актами, щодо правової охорони пам'яток історії та культури в Україні (про відповідальність за порушення законодавства про охорону та використання пам'яток); дослідити діяльність суб'єктів державного управління у сфері охорони історико-культурною спадщиною в Україні, їх функції та повноваження; здійснити аналіз правових актів державного управління, розглянути їх види та класифікацію.

Результати навчання:

знати: основні принципи державного управління сферою охорони і використання історико-культурної спадщини в сучасних умовах, критерії визначення історико-культурної значущості об'єктів; функції, компетенцію та повноваження суб'єктів державного управління у сфері охорони історико-культурної спадщини в Україні;

вміти: вірно застосовувати правові акти державного управління у сфері охорони історико-культурної спадщини в Україні; визначати сутність та роль місцевого самоврядування в державному управлінні у сфері охорони історико-культурної спадщини в Україні.

Тематика занять: Концептуальні та конституційні положення державного управління. Поняття механізму державного управління. Основні цілі, завдання, функції та принципи державного управління у сфері охорони історико-культурної спадщини. Функції, компетенція та повноваження суб'єктів державного управління у сфері охорони історико-культурної спадщини в Україні. Зміст повноважень та місце місцевого самоврядування в державному управлінні. Правові акти державного управління у сфері охорони історико-культурної спадщини в Україні. Охорона об'єктів культурної спадщини згідно Закону України «Про охорону культурної спадщини». Забезпечення реалізації державної політики, національних пріоритетів і світових стандартів у сфері охорони культурної спадщини.

Пререквізит: Правознавство.

Кореквізит: Адміністративне право України.

Шифр	Назва дисципліни	Загальний обсяг		Кількість годин відведених на				Форма підсумкового контролю	ПІБ розробника, науковий ступінь, вчене звання
		годин	кредитів	лекції	семінарські	практичні	Самостійну роботу		
СП 6	Формування українського історичного середовища	120	4	20	28	-	72	залік	Чорна Л.В., кандидат історичних наук, доцент
				48					

Завдання: ознайомлення студентів з основними періодами становлення і розвитку української культури, закономірностями її функціонування, формування у студентів розуміння фундаментальних понять і категорій української культури, оволодіння сучасними методами культурологічного аналізу, розуміння тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій.

Результати навчання:

знати: суть, зміст поняття культура, структуру та функції культури; головні етапи розвитку, характерні особливості періодизації та репрезентанти української культури; специфічні особливості української культури, українські національні культурні традиції світоглядні засади визначних представників української культури різних періодів, їх здобутки, досягнення, особливості діяльності в процесі культурно-історичного поступу.

вміти: аналізувати головні етапи розвитку, закономірності становлення та функціонування української культури; порівняти різні культурні періоди; знайти спільне та відмінне; пояснити історичну специфіку української національної культурної традиції; наводити приклади чільних здобутків та пам'яток культури України; зіставляти культурні явища, досягнення національної культури з відповідними досягненнями світової культури, пояснити та визначити роль і місце української культури в скарбниці світової культури.

Тематика занять: Історія культури України від архаїчної доби й до сьогодення. Специфічні риси формування комплексу української культури. Періодизація, основні тенденції, закономірності й особливості культури України в окремі періоди та в різних регіонах у контексті світової цивілізації.

Пререквізит: Етнографія. Історія України.

Кореквізит: Історико-культурна спадщина України.